

قال الله تعالى:

{ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا }

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt Hakkında Şöyle
Buyurmuştur:

**"Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten tüm kötülükleri gidermek
ve sizi tertemiz kılmak ister."**

(Ahzâb / 33)

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Sünnî ve Şii kaynaklarında Allah Resulü'nden (s.a.a) rivayet edilen çok sayıdaki hadis, bu ayetin Âl-i abadan olan beş kişi hakkında nazil olduğunu, Ehl-i Beyt ifadesinin onlara has bir ifade olduğuna ve onların Muhammed (s.a.a), Ali, Fatıma, hasan ve Hüseyin (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) olduğuna delalet etmektedir. Örnek olarak bk: Müsned-i Ahmed (h. 241), c.1, 331; c.4, s.107; c.6, s.292 ve 304; Sahih-i Müslim (h. 261), c.7, s.130; Sünen-i Tirmizî (h. 279), c.5, s.361 ve...; es-Sünenü'l-Kubra, Nesaî (303), c.5, s.108 ve 113; ez-Zeriyetu't-Tahireti'n-Nebeviyye, Dulabî (h.310), s.108, el-Müstedrek-u Ale's-Sahihayn, Hakim Nişaburî (h. 405), c.2, s.416; c.3, s.133, 146 ve 147; el-Burhan, Zerekşî (h.794), s.197; Fethu'l-Barî, Şerh-u Sahih-i Buharî, İbn Hacer Askalanî (h.852); c.7, s.104; Usul-i Kâfî, Kuleynî (h.328), c.1, s.287; el-İmamet-u ve't-Tebisiret-u İbn Babeveyh (h.329), s.47, h.29; Deaimu'l-İslam, Mağribî, (h.363), s.35 ve 37; el-Hisal, Şeyh Saduk (h.381), s.403 ve 550; el-Emalî, Tusî (h.460), h:438, 482, 783 ve yine aşağıdaki kaynaklarda bu ayetin tefsirine bakınız: Camiu'l-Beyan, Taberî (h.310); Ahkamu'l-Kur'an, Cessas (h.370); Esbabu'n-Nüzul, Vahidî (h.468); Zadu'l-Mesir, İbn Cevzî (h.597); el-Cami-u Li Ahkami'l-Kur'an, Kurtubî (h.671); Tefsir-i İbn Kesir, (h.774), Tefsir-i Sa'lebî (h.825); ed-Durru'l-Mensur, Siyutî (h.911); Fethu'l-Kadir, Şevkanî (h.1250); Tefsir-i Ayyaşî (h.320); Tefsir-i Kummî (h.329); Tefsir-i Fırat-ı Kufî (h.352), ulu'l-emir ayetinin altında; Mecmau'l-Beyan, Tabersî (h.560) ve çok sayıdaki diğer kaynaklar.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: **إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا، وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرْدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ.**

(صحيح مسلم، ج ٧، ص ١٢٢، سنن دارمي، ج ٢، ص ٤٣٢، مسند احمد، ج ٣، ص ١٤، ١٧، ٢٦، ٥٩، ج ٤، ص ٣٦٦، ٣٧١، ج ٥، ص ١٨٢، مستدرک حاکم، ج ٣، ص ١٠٩، ١٤٨، ٥٣٣، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: “*Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum: – Biri– Allah’ın kitabı ve –diğeri– itretim, Ehl-i Beytim. Bu ikisine sımsıkı sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız. Bu ikisi Kevser havuzunun başında bana varıncaya kadar birbirinden ayrılmazlar.*

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i Daremi, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14, 17, 26, 59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182; Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109, 148, 533 vs...)

Namazda Elleri Bağlamak

Namazda Elleri Bağlamak

Dünya Ehl-i Beyt Kurultayı

Mütercim:
Cafer BENDİDERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: فی رحاب اهل البیت^ع ج 21 القبض فی الصلاة (التکشف)
تهیه کنندہ: اداره ترجمہ مجمع جهانی اهل بیت^ع
مؤلف: گروه پژوهش
مترجم: جعفر بندی داریا
زبان ترجمہ: ترکی

NAMAZDA ELLERİ BAĞLAMAK

Yazan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı Telif Heyeti

Çeviren: Cafer BENDİDERYA

Son Okur: Murtaza Turabi

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme Bürosu

Dizgi ve Mizanpaj: Derya

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2010

Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site : www.ahl-ul-bayt.org

e-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZ—9

NAMAZDA ELLERİ BAĞLAMAK—13

Konunun Açıklaması:—13

Namazda Elleri Bağlamak Bidat midir, Sünnet midir?—15

Namazda *Elleri Bağlamanın Meşruiyetine İnananların Delilleri*—15

Elleri Bağlamanın Tutanakları ve Eleştirileri—16

a) Sehl b. Sa' d'ın Rivayeti:—16

b) Vail b. Hucr'un Rivayeti—19

c) Abdullah b. Mesud'un rivayeti—20

Bu Rivayetten Getiridiğimiz Deliller—24

Ehl-i Beyt Açısından Elleri Bağlamak—25

Şia Fakihlerinin Fetvalarında Elleri Bağlamak—27

KONUNUN ÖZETİ—29

YAYINCININ ÖNSÖZ

İhtilaf insanların tabiatından kaynaklanan bir durumdur; Allah Teala güzel ihtilafların iman çerçevesinde kalmasını ister; işte bu nedenle şimdiye kadar ihtilafa düşen kişilerin tümünün kabul ettiği sabit bir ölçü yoktur. Oysa Allah Teala, insanlar ihtilaf ettikleri konuda müracaat etmeleri için Kur'an'ı indirdi.¹

Bu eşsiz hak dışında dünya işleri hiçbir şeyle yoluna girmez. Mutlak tevhid kuralı üzerine kurulan Kur'an-ı Kerim de bunu vurgulamaktadır. Daha sonra inhiraf ve sapmalar meydana gelmiş, hurafe ve efsaneler ortaya çıkmış, nihayet insanlar bu büyük kaynaktan uzaklaşmışlardır.

Buradan anlaşılıyor ki, insanlar heva ve heveslerine uyarak azgınlık ve dalaletle düşmeleri söz konusu olduğu için hak ve batıl konusunda hakem olamazlar.

Kur'an-ı Kerim nazil olmasına rağmen, heva ve hevesler insanları şuraya buraya çekmekte, tamahları, eğilimleri, korku ve dalaletler onları Kur'an'ın hükmünü kabullenmekten ve Kur'an'ın hükümlerine götürecek hakka müracaat etmekten alıkoymaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in apaçık nassına göre² insanları ihtilaf ve inada sürükleyen etken haddi aşmak ve azgınlıktır.

İhtilaf ve tefrikanın diğer bir nedeni ise cehalettir. Cahil, bilmediği şeyi âlimden sormalıdır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor: **"Bilmiyorsanız zikir ehline sorun."**³

1– Bakara, 213.

2– Bakara, 213.

3– Enbiyâ, 7; Nahl, 43.

İşte bu nedenle cahilin, aklın kabul ettiği ve akıl sahiplerinin uyguladıkları bu ilkeyi çiğnemesi haddi aşmak, ihtilaf ve tefrikayı önleyecek apaçık kuralları ayaklar altına almaktır.

İslam, gerçekleri Kur'an-ı Kerim'e ve kendi nefsinden konuşmayan, konuştuğu her şey bir vahiy olan Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine yansıyan Allah'ın ebedi dinidir.

Allah ve Resulü, Efendimizin hayatında olduğu gibi vefatından sonra da ümmetin ihtilafa düşeceğini biliyorlardı.

İşte bu nedenle Resulullah'tan (s.a.a) sonra ümmetin Allah Resulü'nü (s.a.a) izlemesi için Kur'an-ı Kerim onlar için bir meşale kılınmış, anlayıp tefsir edemedikleri konular için de onlara Ehl-i Beyt (a.s) sunulmuştur. Çünkü Ehl-i Beyt (a.s) her türlü çirkinlik ve kötülükten temiz tutulmuş, Kur'an-ı Kerim onların dedesi Muhammed Mustafa'ya (s.a.a) nazil olmuş, onlar da Kur'an'ı ondan almış, idrak ederek uygulamışlardır. Allah Teala onlara hiç kimseye vermediği bir şeyi vermiştir... Nitekim Resulullah (s.a.a) da meşhur Sekaleyn hadisinde onların kapsamlı merciliklerini vurgulamıştır. Böylece onlar da büyük bir gayretle Allah'ın dinini ve Kur'an-ı Kerim'i yanlış anlaşılma ve yanlış tefsir edilmekten korumaya çalışmış ve onun yüce anlamlarını insanlara anlatmak ve açıklamak yolunda çaba harcamışlardır. Böylece ümmetin mercii ve Müslümanların sığınağı olmuşlar, büyük bir sabırla zihinlerde oluşan soru ve şüpheleri gidermişlerdir. Onların bize ulaşan mirasları, kendilerine soru yöneltenlere ve onlarla konuşanlara karşı sergiledikleri güzel muamelelerini, güç ve derinliklerini ortaya koymaktadır; bu da onların ilmi merciliklerine delalet etmektedir.

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin koruduğu ve izleyicilerinin yok olup gitmekten muhafaza ettikleri Ehl-i Beyt (a.s) mirası İslam öğretilerinin çeşitli dallarına yer veren kapsamlı bir okuldur. Bu okul asırlar boyunca bu berrak sudan almaya hazırlıklı kişiler yetiştirmiş, İslam ümmetine Resulullah'ın Ehl-i Beyt'ini (a.s)

izleyen büyük alimler sunmuş, yurt içi ve yurt dışından gelen çeşitli düşüncelere sağlam ve ikna edici cevaplar vererek şüphelerini yok etmiştir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, üzerine düşen sorumluluğu göz önünde bulundurup Ehl-i Beyt (a.s) çizgisi ve olanların yüce mektebini izleyerek risalet harimini savunmaya, çeşitli mezhep mensupları ve İslam düşmanlarının onun gerçeklerini gizleyip yok etmek amacıyla yönelttikleri tehditleri azimli bir şekilde defetmeye ve asırlar boyu onlara iyi bir şekilde karşı koymaya girişmiştir.

Bu konuda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi ulemasının kitaplarında yer alan tecrübeler gerçekten kendi alanında paha biçilmez bir değer taşımaktadırlar; çünkü bu tecrübeler akıl ve delile, çirkin taassup ve heveslerden arınmış bilimsel temellere dayanmaktadırlar; ayrıca selim fitrat, akıl ve mantığın ölçüleri doğrultusunda ulema ve düşünürlerle hitap etmektedir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, geçmiş asırlarda ve özellikle günümüzde İslam ve Müslümanlara karşı kin güden bazı çevrelerin internet kanalları vb. araçlarla gündeme getirdikleri şüphelere verdiği reddiye, soru-cevap ve tartışmalarla elde ettiği zengin tecrübeleriyle hakikate susamışlar için yeni bir çağ açmıştır. Bu doğrultuda her türlü çirkin davranıştan kaçınmaya özen göstermiş, akıl ve ruhların çok hızlı bir şekilde mükemmelleşmeye doğru gittiği bir asırda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin bütün âleme sunduğu gerçeklerden gereğince yararlanılması için düşünürleri ve hakikat taliplerini harekete geçirmeyi azmetmiştir.

Burada şuna da değinmemiz gerekiyor ki, bu araştırma mecmuası Hüccetü'l-İslam Şeyh Ebulfazl İslamî'nin başkanlığında, ilim ve fazilet sahibi arkadaşlarının yardımıyla özel bir heyette hazırlanmıştır. Bu mecmuanın hazırlanmasında emeği geçen kişiler şunlardır: Seyyid Munzir Hekim, Şeyh Abdulkarim Behbehani, Seyyid Abdurrahim Musevî, Şeyh

Abdulemir Sultanî, Şeyh Muhammed Eminî, Şeyh Muhammed Haşim Amulî, Seyyid Muhammed Rıza Âl-i Eyyub, Şeyh Ali Behramî, Hüseyin Salihî ve Azim Ukabî.

Bu mecmuada emeği geçen yukarıdaki kişilerle birlikte her biri bu araştırmadan bir bölümünü inceleyip değerli görüşlerini belirten ilim ve fazilet sahibi, araştırmacı Şeyh Muhammed Hadî Yusufî Garavî, Şeyh Caferu'l-Hadî, Üstad Sahib Abdulhamid'e ve bu eseri Türkçe'ye kazandıran sayın "Cafer Bendiderya"ya teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Arzu ve ümidimiz yüce Rabbimizin üzerimize bırakmış olduğu risaletin bir bölümünde yeterli çabayı harcamış olmaktır. O Rabbimizin ki, hak dini bütün dinlerden üstün kılmak için elçisini hidayet ve hak din üzere gönderdi. Şahid olarak Allah yeter.

**Dünya Ehl-i Beyt (a.s)
Kurultayı
Kum**

NAMAZDA ELLERİ BAĞLAMAK

Ehl-i Beyt mektebiyle diğer bazı mezhepler arasındaki ihtilaf konularından biri de “Namazda elleri bağlamak”tır. Bu anlamı ifade etmek için Arapçada “tekfir” ve “kabz” terimeri de kullanmıştır. Bunların tümü “Kişinin namazda sağ elini sol elinin üzerine koyması” anlamına gelmektedir.

Konunun Açıklaması:

Bütü mezheplere mensup Müslümanlar namazda elleri bağlamanın farz olmadığı konusunda ittifak etmişlerdir. Bunu göz önünde bulundurarak el bağlamak konusunda birkaç görüş vardır:

1– İster farz namazlarda olsun ister müstehap namazlarda, Mutlak olarak müstehaptır. Hanefi, Şafiî ve Hanbelî mezheplerinin görüşü böyledir. Nevevî şöyle diyor:

Ebu Hureyre, Aîşe, ashaptan ve tabiinden Said b. Cubeyr, Nehaî ve Mucelled gibi bazıları ve Süfyan, İshak, Ebu Serv, Davud gibi fakihlerden bir grubu ve ulemanın çoğunluğu bu görüşü savunmaktadırlar.¹

2– Müstehap namazlarda caiz, farz namazlarda ise mekruhtur. İbn Roşd-î Kurtubî bu görüşü mezhep imamı Malkik’ten rivayet etmiştir.² Nevevî şöyle diyor:

“İbn Kasım Malik’ten, namazda ellerin aşağı salınması gerektiğini rivayet ederken Abdulhakem ondan ellerin bağlanması gerektiğini rivayet etmiştir; fakat birincisi daha

meşhurdur.”¹

Seyyid Murtaza, Malik’ten ve Leys b. Sad’dan sünnet namazın kıyamının uzun sürdüğü için namazda elleri bağlamaktan yana olduğunu naklediyor.²

3– Bağlamakla açmak arasında seçenekli olmak; bu görüşü Nevevî Evzaî’den nakletmiştir.³

4– Elleri bağlamak haramdır ve namazın batıl olmasına neden oluyor; bu, İmamiyye’nin meşhur görüşüdür ve Seyyid Murtaza bu konuda icma iddiasında bulunmuştur.

Nevevî “el-Mecmu”da şöyle diyor: “Abdullah b. Zubeyr, Hasn Basri, Nehaî ve İbn Sirin namazda ellerin açılması gerektiğine inanan ve elleri bağlamayı haram bilen kimselerdendirler.”⁴

İlk üç görüşü, ister mekruh olsun ister müstehap genel anlamda elleri bağlamaya cevaz veren görüş şemsiyesi altında toplayabiliriz. Bu durumda, namazda elleri bağlamak konusunda, biri genel anlamda cevaz verenler, diğeri ise haram bilenler olmak üzere iki temel görüş sözkonusudur. Haram olmayıp caiz olduğu ispatlanacak olursa, bu durumda cevazın mekruh, müstehap ve muhayyerlik ibaret olan şıkları ve ayrıntılarını ele alabiliriz. Ancak caiz olmayıp haram olduğu ispatlanacak olursa, o zaman o ikisi hakkında konuşmaya gerek kalmaz. Konunun anahtarı şu sorunun cevabında saklıdır: “Bir şeyin ibadette caiz veya haram olmasının ölçüsü nedir? Namazda elleri bağlamanın bir delili var mıdır?

1– el-Mec’mu, c.3, s.312.

2– el-İntisar, s.140, Camiatu’l-Muderrisin basımı, Kum, hicri 1415 yılı basımı.

3– el-Mecmu, c.3, s.312.

4– Nevevî, el-Mec’mu, c.3, s.311.

1– El Mecmu, c.3, 313, Daru’l-Fikir, Beyrut.

2– Bidayetu’l-Müctehid, c.1, s.137, Daru’l-Fikri’l-İlmiyye, Beyrut, onuncu baskı, basım tarihi, 1408 hicri.

Namazda Elleri Bağlamak Bidat midir, Sünnet midir?

1– İslam mezheplerinin fakihleri ibadetlerin tevkifi olduğu ve ibadetlerde bir şeyin varlığı ancak Kitab ve sünnet vesilesiyle ispatlanabileceği konusunda ittifak içerisindeyler. Bir şeyin ibadetin bir bölümü olduğu Kur'an-ı Kerim veya Peygamber efendimizin (s.a.a) sünneti vesilesiyle ispatlanacak olursa o bölüm yerine getirilir, aksi durumda onu ibadete katıp kurbet (ibadetin bir bölümü olduğu) kastıyla yerine getirmek, bidat sayıldığı ve Allah'ın indirmedığı bir şeye fetva vermek olduğu için bütün Müslüman fakihlere göre haram bilinmektedir.

Namazda elleri bağlamak gibi bir meselenin haram mı yoksa caiz mi olduğu tartışılırsa, taraflar arasındaki bu tartışma fikhî bir tartışmadır; bu durumda onlardan biri namazda elleri bağlamanın caiz olduğuna dair bir delilin olmadığını ileri sürmekte ve delil olmadığı için bunun bir bidat olduğunu ispatlar, diğeri ise ona karşı şerî bir delil getirmeye çalışmaktadır; yani, namazda elleri bağlamanın haram olduğuna inanan bir kişi diyor ki: “Namazda elleri bağlamak bidattır ve haramdır.” Elleri bağlamanın caiz olduğuna inanan kimse ise, “Namazda elleri bağlamak Peygamber efendimizin (s.a.a) sünnetidir” diyor.

Konuyu incelemek için elleri bağlamanın caiz ve müstehap olduğuna inananların delillerinin neler olduğunu görmek ve daha sonra onların Kitap ve sünnete dönen gerçek deliller olup olmadığını incelemek gerek.

Namazda Elleri Bağlamanın Meşruiyetine İnananların Delilleri

Namazda elleri bağlamanın meşruiyetine ve müstehap oluşuna inananlar bunu ispatlamak için birkaç rivayet ve istihsanın bazı kısımlarını delil getirmişlerdir; örneğin

Nevevî bu konudaki istihsanı delil gösterek şöyle diyor: “Ashabımız diyor ki: ...Elleri birbirinin üzerine koymak

insanın boş işler yapmasını engeller ve tevazu ve tazarru için elleri bağlamak daha iyidir.”¹

Bu durumda bu rivayetler ve istihsanlarla istidlali şu şekilde incelemek gerekiyor:

Elleri Bağlamanın Tutanakları ve Eleştirileri

1– Bu konunun ispatı için getirdikleri en önemli rivayetler üç tanedir:

a– Sahih-i Buharî’de geçen Sehl b. Sa’d’ın rivayeti.

b– Sahih-i Müslim’de geçen ve Beyhakî’nin üç senetle naklettiği Vail b. Hicr’in rivayeti.

c– Sünen-i Beyhakî’de geçen Abdullah b. Mes’ud’un rivayeti.

a) Sehl b. Sa’d’ın Rivayeti:

Buharî, İbn Hazm’dan Sehl b. Sa’d’ın şöyle dediğini rivayet ediyor:

“İnsanlara namazda sağ ellerini sol elin bileğine koymaları emrediliyordu.”

Ebu Hazm şöyle diyor: “–Sehl b. Sa’d’ı– tanıdığım kadarıyla bu nispeti Allah Resulü’ne o veriyor.”²

İsmail ³ şöyle diyor: “Bu rivayetteki “yumna” ibaretidir “yemnu” değil.”

1– el-Mecmu, c.3, s.313.

2– İbn Hacer, Fethu’l-Barî Fi Şerh-i Sahih-i Buharî, c.20, “vezu’l-yumna ale’l-yusra” babı, Beyrut–Daru’l-Marifet basımı; Beyhakî, Sünen-i Kübra, c.2, s.44, “vezu’l-yumna ale’l-yusra fi’s-salat” babı, h:2336, Beyrut–Daru’l-Kutubi’l-İlmiyye basımı, 1. baskı, hicri kameri 1414.

3– Humeydî’ye göre İsmail b. Ebi Uveys, Buharî’nin hocasıdır; bk. Fethu’l-Barî, c.2, s.225.

Bu hadisin konuya delaleti ile ilgili olarak şunu söylemek gerekiyor ki, ravi hadisin başında şöyle diyor: “İnsanlara emrediliyordu...” Bu emri Peygamber efendimizin (s.a.a) mi yoksa sahabenin mi verdiğine bakmak gerekiyor.

İbn Hacer bu soruyu şöyle cevaplıyor: “Ashaptan biri, ‘falan şey bize emrediliyordu’ söylediği zaman, bu sözün zahirinden anlaşılın, onun emretme hakkına sahip olan birine ait olduğudur ve o da Allah Peygamberdir; çünkü sahabe şeriatı tanımaya konumundadır; dolayısıyla emri, şeriatın kaynağı olan kişiye isnat eder. Bunun bir örneği de Aişe’nin şu sözüdür: ‘Bize orucu kaza etmemiz emrediliyordu.’ Bu söz, emreden kişinin Peygamber efendimiz (s.a.a) olduğuna hamledilir.”¹

Suyutî’nin “Tedribu’r-Ravî” adlı kitabında tasrih ettiği gibi Ehlisünnet ulemasının görüşü budur.”²

Cevap: Hiçbir akıl sahibi böyle bir genellemeyi makbul bulmaz; özellikle İbn Hacer genellemesini her durum ve bütün sahabeler için yapmıştır. Burada şunu sormak lazım: Eğer bir sahabe, “Bize falan şey emrediliyordu” derse, bu emri Allah Resulü’nün (s.a.a) verdiğini nereden anlayalım? Dolayısıyla bu söz mucemeldir ve sahabenin vazifesinin Peygamberin (s.a.a) emirlerini yaymak olduğuna delalet etmez. Özellikle Sahibi o sözüyle Peygamber’den sonraki dönemi de kastedebilir. Yani Peygamber’den sonra halk emir sahiplerince bu işe emrediliyorlardı. O zaman bunun kaynağının Peygamber (s.a.a) olduğu nasıl söylenebilir?

Çünkü bu sözle diğer sahabelerin fetvasını nakleden kişilerin vakıf olmadığı şeylerde nakletmek de olabilir. O halde ona, “Böyle yap” deniliyor ve bu bir emir olarak naklediliyordu.

Sahabeler din hükümlerini açıklama ve anlatma konumunda olurlarsa bunun gereği emirleri direkt olarak Allah Resulüne (s.a.a)

1– Ae. s.224.

2– Tedribu’r-Ravî, 119, Beyrut, Daru’l-Fikr basımı, hicri 1414.

isnat etmektir; çünkü sahabenin amacı direkt olarak Peygamber efendimizin (s.a.a) emirlerini açıklamak vesilesiyle din hükümlerini açıklamaktı ve sahabenin, “bize falan şey emrediliyordu” şeklindeki sözleri daha fazla sahabenin fetvalarına işaret olabilir Peygamber efendimizden (s.a.a) direkt emirlerine değil; çünkü sahabe apaçık bir şekilde Peygamber efendimizin (s.a.a) emirlerini bildirmeyi büyük bir şeref biliyor ve bununla iftihar duyuyorlardı. Dolayısıyla eğer onlar Peygamber efendimizin (s.a.a) emirlerini nakletmek istiyorlarsa onu kapalı bir şekilde söylemek yerine Peygamberimizin emri olduğunu apaçık bir şekilde bildirmeyi tercih ederlerdi.

Suyutî “Tedribu’r-Rabî” kitabında, “Neden sahabe bu gibi yerlerde ‘Allah Resulü şöyle buyurmuştur?’ demiyorlar?” diye sorusuna şu cevabı veriyor: “Onlar ihtiyatlı davranıp takvayı gözettiklerinden dolayı o emrin Allah Resulünden olduğunu söylememişlerdir.”¹

Suyutî’nin bu soruyu soran kişiye verdiği cevap onu ikna etse de asla geçerli bir cevap değildir; çünkü bu gibi durumlarda sahabe Peygamber efendimizin (s.a.a) buyruğunun doğrudan nakletmemekle ihtiyatlı davransalar da delili kesin olmayan bir hükme inanmak konusunda hiç de ihtiyatlı davranmamıştır. Dolayısıyla bir hükmün Peygamber Efendimizden (s.a.a) olduğuna yakın edecek olursa, “Allah Resulü (s.a.a) bize şunu emretti” söyleyebilirdi. Kutub-ı Sitte’de bu şekilde nakledilen bir çok rivayet vardır. Sahabenin bu gibi durumlarda Resul-i Ekrem’i (s.a.a) zikretmeyişi onda zarif bir noktanın olduğunu ve onu bu şekilde gizlediğini göstermektedir. Bu durum, onların başkalarından nakledilme ihtimalinin Peygamberimizden (s.a.a) nakledilme ihtimallerinden daha fazla olduğunu göstermektedir. Veya en azından böyle bir ifade kullanmada icmal ve kapalılık olduğunu ortaya koymaktadır; icmal

1– Tedribu’r-Ravî, s.120.

olduğunu ispatlanması durumunda da bu emirleri Peygamber efendimizi (s.a.a) nispet vermemiz caiz değildir.

Bu münakaşanın fikhî sonucu şudur: Bu gibi emirler müstakil bir delil olarak sunulamaz ve onlara dayanılmaz; bunlarda sadece başka bir delile tanık ve onu desteklemek amacıyla yararlanılabilir.

Bu söylediklerimiz genel bir kuraldır; fakat bu hadise ilgili olarak onun Peygamber efendimizin (s.a.a) emri olmadığına dair delil vardır. O da Ebu Hazm'ın bu hadisin altında geçen şu sözüdür: “Ben onu bilmiyorum; ancak Allah Resulüne (s.a.a) isnat ediliyor.”

İbn Hazm'ın bu sözü, Sehl b. Sa'd'ın naklettiği hadisin kendiliğinden, bu emrin Peygamberimize (s.a.a) ait olduğunu ispatlamıyor. Bu emir Peygamberimize (s.a.a) ait olabileceği gibi başkasına da ait olabilir. Bu şüpheden dolayı Ebu Hazm bu hadisin altında, Sehl b. Sa'd'ın bu rivayeti nakletmekten amacının bu emri Peygamber efendimize (s.a.a) isnat etmek olduğuna kendisini ikna etmeye ve onun başkalarına ait oluşu ihtimalini yok etmek çalışıyor.

Bu konu, emirleri bildiren hadislerdeki temel kuralın onların mucmel oluşu yönünde olduğunu ve onların Peygamberimize (s.a.a) isnat edilmesi için delile gerek olduğunu gösteriyor. Ebu Hazm bu konudaki görüşünün delilini açıklamamıştır. Bu nedenle onun sözü ancak kendisini bağlar ve bu konuda başkası için delil ve bağlayıcı olamaz. Dolayısıyla bu konuda Sehl b. Sa'd'ın naklettiği rivayetiyle delil getirmek doğru değildir.

b) Vail b. Hucr'un Rivayeti

Bu rivayet çeşitli şekillerde nakledilmiştir:

Müslim, Vail b. Hucr'den, Allah Resulü'nün (s.a.a) şöyle gördüğünü rivayet ediyor: “Ellerini kaldırıp namaza girince tekbir aldı. Sonra elbisesini kendine sardı ve peşinden sağ elini sol enlin üzerine koydu. Rükuya gittiği zaman ellerini

elbisesinden dışarı çıkarıp yukarı kaldırarak tekbir getirdi ve rükuya gitti...”¹

Bu rivayetin senedinde Hemmam var. Ondan maksat her ne kadar da Hemmam b. Yahya ise İbn Ammar onun hakkında şöyle demiştir: “Yahya b. Kattan veya Hemmam bir şey değildir.” Ömer b. Şeybe ise şöyle demiştir: “Affan bize, Yahya b. Said'in, Hemmam'ın naklettiği birçok hadise itiraz ettiğini bildirmiştir.” Ebu Hatem ise şöyle demiştir: “O sıkadır (güvenilir); ezberinde bir şey vardır.”²

Bu hadis olduğu gibi Sünen-i Beyhakî gibi³ diğer kaynaklarda bu şahitler olmaksızın Vail b. Hucr'dan nakledilmiştir. Beyhakî, senedi Vail b. Hucr'a ulaşan üç rivayet nakletmiştir. Birinci rivayetin senedinde Hemmam b. Vail vardır; yukarıda onun hakkında bahsettik. İkinci rivayetin senedinde Abdullah b. Cafer vardır; eğer maksat İbn Nuceyh ise, İbn-i Muin onun hakkında şöyle demiştir: “Onun bir değeri yoktur.” Nesâî demiştir ki: “Terk edilmişti.” Vekiy' onun hadisine ulaşınca onu bir kenara bırakarak ve ısrarla o rivayetin zayıf olduğunu vurguluyordu.⁴ Üçüncü rivayetin senedinde Abdullah b. Reca var. Ömer b. Ali el-Faris onun hakkında şöyle demiştir: “O çok karıştıran ve hadislerde oynayan biriydi; onun sözü hüccet değildir.”⁵

c) Abdullah b. Mesud'un rivayeti

1– Beyhakî, senetle Abdullah b. Mesud'dan şöyle rivayet etmiştir: O (Abdullah b. Mesud) namaz kılarken sol elini sağ

1– Sahih-i Müslim, c.1, s.382, 15. bab, “salat” kitabı, “vaz-u yedehü'l-yumna ala'l-yusra” babı, Beyrut-İzzuddin müessesesi basımı, hicri: 1407.

2– Huda's-Sari, c.1, s.267.

3– Sünen-i Beyhakî, c.2, s.43.

4– Bk. Tehzibu't-Tehzib, c.5, s.174; Ayın harfi, sayı: 298.

5– Bk. Hude's-Sari, c.1, s.437.

elinin üzerine bırakıyordu. Allah Resulü (s.a.a) onu görünce sağ elini sol elinin üzerine bıraktı.¹

Bu hadisle ilgili eleştiri şudur: Birincisi Abdullah b. Mesud gibi ilk Müslümanlardan olup büyük makama sahip olan bir sahabe namazın sünnetinin nasıl olduğunu bilmemesi çok uzak bir ihtimaldir; ikincisi; bu rivayetin senedinde hile yapmakla meşhur olan Haşim b. Beşir vardır.²

Bunlar, bu rivayet hakkında zikredilen en önemli meselelerdir. Bu konuda, senet ve metin bakımından münakaşalı olan diğer rivayetler de vardır.

2– İstihsan delili: “Bir eli diğerinin üzerine bırakmak insanı boş işlerle uğraşmaktan korur ve bu durum tevazü ve tazarru için daha uygundur.”

Bunun cevabında demek gerekir ki: “Din hükümleri bu gibi sözlerle ispatlanacak olsaydı din yok olurdu. İnsanın vazifesi din hükümlerine uymaktır; fakat kendi tabiatını helal ve haramın ölçüsü kılmak isterse bundan ters sonuç alır; yani insan din hükümlerine uyacağına din hükümlerini kendisine uydurur.

Bazen bir delil insana istihsan delili gelir; ama daha önemli ve daha büyük yönler ona saklı kalır. O halde dinin onu kabul ettiği ve bize gizli olan daha önemli ve daha büyük olan başka bir istihsani onu onaylamadığı nasıl anlaşılacak? Tıpkı Kurtubî'nin tekettüfün reddinde söylediği şu söz gibi: “Elleri bağlamak yardım almak içindir; bu nedenle elleri bağlamanın, namazın amellerinden biri olması uygun değildir.”³

Evet; istihsan yönleri dinin Kur'an ve sünnet vesilesiyle ispatladığı şeyleri ispatlamak, onaylamak için kullanılabilir. O

1– Sünen-i Beyhakî, c.2, s.44, h: 2327, Beyrut-Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye basımı, birinci baskı., hicri: 1414.

2– Huda's-Sari, c.1, s.449.

3– Bidayetu'l-Müctehid, c.1, s.137.

halde istihsan delil değildir; ancak delilden sonraki merhalede gelir.

3– Namazda elleri bağlamak hergün defalarca karşılaşılan şeylerdendir ve Müslümanlar yirmi yıldan fazla Allah Resulü (s.a.a) ile bir arada yaşamışlar, Peygamber efendimiz (s.a.a) onlarla birlikte ve onların karşısında her gün en azından beş defa namaz kılmıştır. Allah Resulü (s.a.a) böyle namaz kılmış olsaydı, bu konu sahabe tarafından yeteri kadar bilinmesi gerekirdi; oysa bilinmemektedir ve elleri bağlamakla ilgili rivayetler sadece birkaç sahabeyle sınırlıdır; o da müphem olarak ve münakaşalı senetlerle. Bunların karşısında onu reddeden rivayetler de vardır. Buna rağmen, namazda elleri bağlamanın müstehap olduğu söylentisinin gerektirdiği üzere Peygamber efendimizin (s.a.a) bütün namazlarda veya çoğu namazlarda sağ elini sol elinin üzerine bıraktığı tasdik edilebilir mi?!

4– Namazda elleri bağlamakla ilgili nakledilen rivayetlerin karşısında onu reddeden hadisler de rivayet edilmiştir. Bu konuda Kurtubî “Bidayetu'l-Müctehid” adlı eserinde şöyle diyor: “Peygamber efendimizin namazının özelliklerini ortaya koyan sahih rivayetler nakledilmiştir; bu rivayetlerde Peygamber efendimizin namazda sağ elini sol elinin üzerine bıraktığı nakledilmemiştir... Bir gruba göre, içinde bu fazlalığın bulunmadığı rivayetlere yönelmemiz farzdır...”¹

Dolayısıyla; Medine halkının fakihi olan ve hükümleri sahabeden almış olmalarına istinaden Medine halkının amellerinin tutulmasına çok tekit eden Malik'in fıkıhı gerçeğe daha yakındır.

Namazda elleri bağlamakla çelişen rivayetlerden biri, bir çok muhaddisin naklettiği Ebu Humeyd-i Saidî'nin rivayetidir: Beyhakî diyor ki: Ebu Ali Abdullah el-Hafiz, bize, Ebu

1– Bidayetu'l-Müctehid, c.1, s.137.

Humeyd'i Saidî'nin şöyle dediğini bildirmiştir:

“Ben Allah Resulünün nasıl namaz kıldığını sizlerden daha iyi biliyorum.” Bunun üzerine, “Neden?” dediler, “Sen ne Allah Resulü'ne bizden fazla tabi olmuşsun ve ne de onun sahabesi olma konusunda bizden önceliklisin?!” Ebu Humeyd, “Evet” dedi. Sonra, “O halde sun bize” dediler. Bunun üzerine Humeyd dedi ki: “Allah Resulü (s.a.a) namaza durduğu zaman ellerini omuzlarının hizasına kadar kaldırıyordu. Sonra tekbir alıyordu. Bütün uzuvları kendi yerinde durunca Fatiha Suresini okuyordu. Sonra tekbir getirerek ellerini yukarıya kaldırıyordu. Peşinden tekbir alarak ellerini omuzlarının hizasına gelinceye kadar yukarı kaldırıyordu. Sonra rükuya gidiyordu ve ellerinin içini dizlerine bırakıyordu. Sonra doğru-düzgün duruyordu; ne başını fazla arkaya götürüyordu ve ne de fazla aşağı eğiyordu. Sonra başını kaldırarak “semiallahu li-men hamideh” diyordu. Sonra ellerini omuzlarının hizasına kaldırıyordu. Bütün uzuvları hareketsiz durunca “Allah-u Ekber” diyordu. Peşinden secde için yere yöneliyordu. İki elerini yan tarafına uzaklaştırıyordu. Sonra başını kaldırıyor, sol ayağını eğip onun üzerine oturuyordu. Secdeye gidince ayak parmaklarını açıyordu. Peşinden tekrar geri dönüyordu. Sonra başını kaldırarak “Allah-u Ekber” diyordu. Sonra ayağını eğerek doğru-düzgün bir şekilde onun üzerine oturuyordu ve bütün uzuvlarının hareketsiz olmasını. Namazın diğer rakatında da bu şekilde yapıyordu. Sonra ikinci rekattan kalkınca namazın başlangıcında tekbir aldığı gibi ellerinin omuzlarının hizasına kadar kaldırarak tekbir alıyordu. Namazın geri kalan kısmında da böyle yapıyordu. Selam vermesi gereken secdeye ulaşınca sol ayağını geri götürüp teverruk halinde sol kalçası üzerine oturuyordu.”

Bunun üzerine oradaki herkes, “doğru söyledin; Allah Resulü (s.a.a)

böyle namaz kılıyordu” dediler.¹

Bu Rivayetten Getirdiğimiz Deliller

1– Sahabenin ileri gelenlerinden bir grup Ebu Humeyd'i doğrulamıştır.² Bu da bu hadisin güçlü oluşuna ve diğer hadislere tercih edilmesi gerektiğine delalet ediyor.

2– Ebu Humeyd es-Saidî bu rivayette farzları ve müstehapları zikretmiştir, fakat namazda elleri bağlamaktan bahsetmemiş, onlar da onu reddetmemiş ve onun aksini söylememişlerdir. Halbuki onlar bunun aksini söylemek istiyorlardı; çünkü onların ilk başta Ebu Humeyd'in Peygamber efendimizin (s.a.a) namazını kendilerinden daha iyi bildiğini kabul etmemişler ama sonunda “Doğru söyledin; Allah Resulü (s.a.a) böyle namaz kılıyordu” demişlerdir. Onların on kişi olup tartışma ortamında olduklarını göz önünde bulundurduğumuzda elleri bağlamayı unutmış olmaları uzak bir ihtimaldir.

3– Asıl olan elleri bırakmaktır; çünkü elleri bırakmak doğal olandır; hadis de buna delalet etmektedir.

4– Bu hadisin genel olduğu ve elleri bağlamakla ilgili hadislerin bunun dairesini daralttığı söylenemez; çünkü Ebu Humeyd namazın bütün farzlarını, sünnetlerini, müstehaplarını ve bütün şeklini beyan etmiştir. Ayrıca Ebu Humeyd namazı öğretme konumundaydı; bu durumda namazın bir cüzünü veya şartını silmiş olması ihanet sayılmaktadır. Ebu Humeyd ve orada bulunanların böyle bir ihanete girşmiş olmaları ise uzak bir ihtimaldir.

1– Sünen-i Beyhakî, c.2, s.105, h:2517; Sünen-i Ebu Davud, “iftitah-i salat” babı, h: 730; Sünen-i Tirmizî, c.2, s.105, h: 304, “sıfatı's-salat” babı, Beyrut-Daru'l-Fikr basımı, 1408 hicri.

2– Onlar aralarında Ebu Hureyre, Sehl es-Saidî, Ebu Useyd es-Saidî, Ebu Katade el-Haris b. Rib'î, Muhammed b. Muslime de olan on kişidir. Bk. Avn el-Ma'bud, Şerh-i Sünen-i Ebu Davud, 116. bab, 730. hadis.

Ehl-i Beyt Açısından Elleri Bağlamak

Buraya kadar söylediklerimizden anlaşılıyor ki, Kur'an-ı Kerim ve Peygamber efendimizin (s.a.a) sünnetinde namazda elleri bağlamayı istaplayacak bir delil yoktur; bütün Müslümanlar ibadetlerin tevkifi olduğu konusunda ittifak içerisinde olmaları namazda elleri bağlamanın haram olduğuna delalet ediyor; çünkü namazda elleri bağlamak bidat ve haramdır.

Bu konuda Ehl-i Beyt İmamlarından nakledilen rivayetlere müracaat ettiğimizde onların namazda elleri bağlamaktan sakındırdıklarını ve bunu Mecusîler'den kalma bir adet saydıklarını görmekteyiz. Bu da onun haram oluşuna şiddet kazandırmaktadır; çünkü bir açıdan bidat ve haram, diğer açıdan ise kafirlere benzemektir.

Muhammed b. Müslim, İmam Cafer Sadık'tan (a.s) veya İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet etmektedir: İmam'a, "Adamın biri namazda sağ elini sol elinin üzerine koyuyor" dedim. İmam, "Bu örtmedir, yapılmasın" buyurdu.

Zurare İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) şöyle rivayet etmiştir: "Namaza yönel ve namazda ellerini bağlama; çünkü bu Mecusîlerin yaptığı bir iştir."

Şeyh Saduk kendi senediyle İmam Ali'den (a.s) şöyle rivayet etmiştir: "Müslüman namazda Allah'ın huzurunda durduğu zaman ellerini toplamasın; (bu durumda) küfür ehline (Mecusîlere) benzemiş olur."¹

Bu rivayetler namazda olmaması gereken şeyleri (elleri bağlamak) açıklamaktadır. Namazda olması gereken şeyleri açıklayan Ehl-i Beyt İmamlarından nakledilen rivayetlerde ise

*- Allah Teala, Peygamber efendimiz (s.a.a) ve Ehlibeyt imamlarının emir ve buyruklarına bağlı oluşu.

1 - Vesailu's-Şia, c.7, s.265-267; 15. bab, "Kavatiu's-salat" bablarından, h: 1 ve 2 ve 7, 'Âl-u'l-Beyt müessesesi basımı.

elleri bağlamaktan hiçbir şekilde söz edilmemektedir. Bu rivayetlerden biri şöyledir: Hammad b. İsa, İmam Cafer Sadık'tan (a.s) şöyle rivayet etmektedir: "**Bir insanın ömründen altmış veya yetmiş sene geçtiği halde bütün şartlarını yetine getirerek bir namaz kılmış olmaması ne kadar da kötüdür!**"

Hammad diyor ki, Ben utanarak: "Fedanız olayım, namazı bana öğretir misiniz?" dedim. Bunun üzerine İmam Cafer Sadık (a.s) kalkıp kibleye dönerek iki elini yanlarına saldı. Parmaklarını birbirine bitirmiş, ayaklarını birbirinden üç parmak miktarında açmıştı. Ayaklarının parmaklarını kibleye çevirmişti; onları kibleden saptırmamıştı. Sonra huzu ve huşu içerisinde ve tam bir tevazu ile, "Allah-u Ekber" dedi. Sonra Fatıha Suresiyle İhlas Suresini tertille okudu. Sonra bir nefes alacak kadar ayakta durdu. Peşinden "Allah-u Ekber" diyerek rükuya gitti. İki elinin içini açarak dizlerine koydu. Dizlerini, beli düz vaziyete gelecek kadar geriye itti; öyle ki eğer sırtına bir damla su veya yağ dökülseydi akıp dökülmezdi. Boynunu dümdüz tutup gözlerini yumdu. Sonra tertille üç defa, "subhane rabbiye'l-azim-i ve bi-hamdih" diyerek Allah'ı tesbih etti. Sonra ayakta düz durdu ve "semiallahu li-men hamideh" dedi. Sonra ayakta ellerini yüzünün hizasına kadar kaldırarak tekbir getirip secdeye gitti. İmam ellerini dizlerinden önce yere bırakarak üç defa, "subhane rabbiye'l-a'la ve bihamdih" dedi. Uzunlarından hiç birini diğerinin üzerine bırakmadan sekiz uzvu üzerinde secde yaptı: Alın, iki ellerin içi, dizler, iki ayağın baş parmağı ve burun. Bu yedi uzvunu yere bırakmak farz ve burnu bırakmak ise sünnettir ve bu amel kulluğun zirvesinin göstergesidir. Sonra başını secdeden kaldırdı. Dümdüz oturunca, "Allah-u Ekber" dedi. Sonra sol tarafı üzerine oturdu ve sağ ayağının üstünü sol ayağının altına bırakıp "Esteğfirullah rabbi ve etubu ileyh" dedi. Sonra oturduğu halde tekbir getirerek ikinci secdeyi de yapıp birinci secdede söylediklerini tekrarladi. Ruku ve secdede hiçbir uzvu için bir şeyden yardım almadı. Secdede kollarını bedeninden açmıştı ve

yerden kaldırmıştı. İmam (a.s) bu şekilde iki rekat namaz kıldı.

Sonra buyurdu ki: *“Ey Hammad! Böyle namaz kıl ve namazda yüzünü çevirme; elinle ve parmaklarınla oynama; sağ tarafına, sol tarafına ve karşıya tükürme.”*¹

Gördüğümüz gibi, farz namazların nasıl kılınması gerektiğini açıklayan bu iki rivayet hiçbir şekilde el bağlamayla ilgili olarak hiçbir işaret yoktur. Eğer elleri bağlamak sünnet olsaydı İmam (a.s) bunu açıklamayı terk etmezdi. İmam (a.s) kendi ameliyle Peygamber efendimizin (s.a.a) namazının nasıl olduğunu gözler önüne sermiştir; çünü İmam bu namazı babası İmam Muhammed Bâkır’dan (a.s), o da babaların vasıtasıyla Emirulmüminin İmam Ali’den (a.s) ve o da Peygamber efendimizden (s.a.a) almıştır.

Demekki namazda elleri bağlamak dinde olmadığı halde dine sokulduğu için bidattır.

Şia Fakihlerinin Fetvalarında Elleri Bağlamak

Ehibeyt alimleri yukarıda değindiğimiz delillere dayanarak namazda elleri bağlamanın haram olduğuna dair fetva vermişlerdir. Seyyid Murtaza diyor ki:

“Bizim görüşümüzün doğruluğuna delilimiz Şia’nın bu konudaki icmasıdır; ayrıca insanın boynundan düştüğünü kesin olarak bilmesi gerekiyor. Halbuki, namazda elleri bağladığımız durumda namazın üzerimizden düştüğüne dair kesin bir bilgiye sahip olmayız. Yine, namazda elleri bağlamak rüku, secde ve kıyam gibi namazın farzlarından olmayan fazla işlerden sayılmaktadır; o halde namazda elleri bağlamak caiz değildir.”²

1 – Vesailu’ş-Şia, c.5, s.459–460, 1. bab, “Ef’alu’s-salat” bablarından, h: 1. Bu babda namazın tümünü veya bir kısmını açıklayan 19 hadis vardır.

2– el-İntisab, s.142. Kum–Camiatu’l–Muderrisin basımı, 1415 hicri.

Şeyh Tusî diyor ki: “Namazda sağ eli sol elin üzerine ve sol eli de sağ elin üzerine, yine göbeğin üstüne veya altına koymak caiz değildir... Buna delilimiz Şia’nın icmasıdır; namazda elleri bağlamanın namazı batıl ettiği konusunda Şiiler arasında ihtilaf yoktur. Namazın amellerinin şerî delillerle ispatlanması gerekiyor; oysa namazda elleri bağlamanın meşru olduğuna dair hiçbir delil yoktur. O halde elleri bağlamamak ihtiyatın da gereğidir; çünkü namazda ellerin salınması durumunda namazın geçerli olduğunda hiçbir ihtilaf yoktur. Fakat ellerin birini diğerinin üzerine koyulması durumunda namazın geçerli olacağına ihtilaf edilmiştir. İmamiyye bu durumda namazın batıl olduğunu söylüyor. O halde kesin bir şekilde bu görüşün kabul edilmesi gerekiyor.”¹

1– el-Hilaf, c.1, s. 321–323; Kum–Camiatu’l–Muderrisin basımı, 1413 hicri, üçüncü baskı.

KONUNUN ÖZETİ

Dört mezhebin namazda elleri bağlamanın müstehap olduğuna dair dayandıkları en meşhur rivayetler ya senet bakımından zayıftırlar ya da delaletleri yetersizdir; senet ve delalet açısından problemi olmayan diğer hadislerin olduğunu kabul edecek olursak bile yine de namazda ellerimizi bağlayamayız; çünkü onların karşısında, onlarla çelişki içerisinde olan diğer sahih hadisler vardır; buna örnek olarak yukarıda geçen Ebu Humeyd Saidî'nin rivayetini gösterebiliriz. Çelişki olması durumunda ise birbiriyle çelişen rivayetler düşerler ve bu konudaki asla müracaat edilmesi gerekiyor. Bu konudaki asıl ise elleri salmaktır; çünkü elleri bağlamak tabiata aykırı olan ve hiçbir delille ispatlanmayan bir zorlamadır.

O halde; şüphesiz namazda elleri salmak ihtiyat gereğidir; çünkü elleri bağlamayı savunanlar bu ameli farz bilmemekte ve bunun sadece müstehap bir amel olduğunu söylemektedirler; kaldı ki bunun müstehap oluşunda bile ihtilaf vardır. Fakat namazda elleri salmanın caiz olduğu konusunda hiçbir ihtilaf yoktur. Ayrıca Müslümanlara izlenilmesi emredilen Ehl-i Beyt fıkhrında namazda elleri bağlamanın caiz olmadığına dair fetva verilmiştir.